

COLOCACIÓN DO PRONOME ÁTONO

Regra xeral: o **pronome átono** vai colocado sempre **posposto (enclítico)** ao verbo e pegado a el e **nunca inicia** unha construción. Ex.: *Gustoume a película / Onte vinte pola rúa*

POSPOSTOS (orde habitual):

- Na **oración simple** e nas **principais** das subordinadas.
- En xeral, coas formas dos **indefinidos** algún, outro, un, os máis, os demais, moito, moi, pouco, tal, tanto, tan, máis, menos, demasiado, por admitiren pausa tras de si (*De non producirse a pausa e darse unha entoación enfática, podemos atoparnos coa anteposición do pronome: *Algún lle traerías/Outro cho fará/Tanto me ten/Demasiado o sabía el*). **Sempre** coas formas dos indefinidos: **cada, varios, certo**.
- Cos **adverbios** e **locucións adverbiais**: hoxe, onte, mañá, antonte, trasantonte, o outro antonte, pasadomañá, antano, hogano, antes, daquela, entón, despois, ao pouco, de alí a pouco, de aquí a pouco, arreo, seguido, deseguida, ás veces, aos poucos, a miúdo, encima, arriba, enriba, derriba, abaixo, embaixo, debaixo, diante, atrás, detrás, arredor, dentro, fóra, en fronte, lonxe, preto, cerca, ao lado, a carón, a rente(s), ao pé, de sotaque, de súpeto, de repente, de golpe.
- As **oracións coordinadas** compórtanse como simples á hora de situarmos os pronomes (*As coordinadas disxuntivas con **ou** presentan dúas posibilidades. Ex.: *Ou falas ou che acabo con canto tes* (preséntase, na construción, dous membros excluíntes) // *Alberte é albanel, ou foino* (un membro non exclúe ao outro)).

ANTEPOSTOS (proclítico):

- Oracións **desiderativas**.
- Cando a oración vai introducida por un **pronome** ou **adverbio exclamativo** ou **interrogativo** (*Non chega con que exista entoación interrogativa ou exclamativa. Véxanse: *Fixéchesmo?/E a ti deixáronche algo? Increíble, levárono!*)
- Nunha construción **negativa** ou que comeza por unha conxunción ou adverbios negativos (*Se hai unha pausa tras a forma negativa, o resto do enunciado compórtase como independente. Véxase a diferenza entre: *Non, dígolle que non e Non lle digo que non*).
- Cos **indefinidos** ninguén, nada, ningún, algo, alguén, ambos, bastante, calquera, entrambos, mesmo, todo, por non admitiren pausa tras de si.
- Cos **adverbios** acaso, aínda, ata/até (=incluso, mesmo) axiña, case, disque, enseguida, eis, igual, incluso, mesmo, quizais, seica, sempre, só, si, talvez, tamén, velaquí, velaí, xa.
- Nas oracións **subordinadas** introducidas por conxuncións e locucións conxuntivas moi variadas: que, como, cando, mentres, onde, a fin de que, a pesar de que, aínda que, de non ser que, para que, por causa de que, porque, posto que, se, sempre que, de modo que ...(*De realizarse unha pausa ou haber unha separación entre o nexos e o verbo, aínda que se aconsella a posición anteposta, tamén se permite a posposta. Así: *Rematou dicindo que algún día, por fin, poderíase vivir (se podería vivir) nesta terra con dignidade*).
- Cando se **altera a orde lineal** dos elementos dunha oración por razóns moi variadas entre as que pode estar a **énfase** (Ex.: *Dado cho puxeron / Vacas tolas lles chamamos aquí / Ganas me deron de marchar / Cedo nos deixas / Mellor vos fora metelo en comida*)

- En **enunciados nos que se enfatiza o suxeito**: Ti o dixeches. (* Se non hai esa énfase especial, non se daría a anteposición. Ex.: *Ti dixéchelo*)

ANTEPOSTOS OU POSPOSTOS: (a escolla dunha opción ou da outra comportará **cambios no sdo**)

- Os **adverbios**: aquí, alí, aí, alá, acá, aló, acó, acolá, así, logo, agora, sequera ... (Ex.: *Aquí dáse moita froita/Aquí o tes // Así pasábame mellor o tempo/Así che é a vida // Logo cho fago/Logo fágocho// Agora vos atendo/Logo aténdovos // Sequera lévanos á festa/Sequera nos levará á festa*)
- Os **adverbios en –mente**: *Verdadeiramente, éche unha ocasión inmellorable./Difícilmente se equivocaba* (adverbio integrado plenamente no predicado)
- Cando o **infinitivo** vai **precedido de preposición , conxunción ou de negación**: *Veño para pedirche (ou para che pedir) a túa comprensión// Non teño máis que che dicir (ou que dicirche)//É unha lástima non cho facer (ou non facercho).*
- Cando o **xerundio** vai **precedido de preposición ou de negación**: *En levándome ao cine, cambio de opinión/En me levando ao cine//Non lle tocando (ou non tocándolle) no dela, non se tiña por que molestar.*
- Coa **conxunción pois**: *A ti, pois mo preguntas, direicho//Non tiña nada, pois déralle os cartos todos a ela.*
- A **locución** conxuntiva **así que**: *Así que lle pareceu, mandou chamar por nós//Teño moito traballo, así que déixame en paz.*

VARIAS OPCIÓNS:

- Cunha **perífrase** verbal de **dous** membros: *Estame doendo a cabeza/Está doéndome a cabeza.*
- Dependendo dunha **perífrase** verbal formada por **tres** elementos: *Debe de habelas nalgún sitio/Débeas de haber/Debe de as haber.*
- Con **complexos verbais** que non chegan a constituír unha perífrase, pero nos que o pronome se comporta dun xeito semellante aos casos anteriores. Ex.: *Quería levalo ao concerto/Queríao levar.* (*É preciso reparar en que, se a construción na que se atopan as perífrases ou os complexos verbais está marcada por algunhas formas ou tipos de construcións que provocan a proclise, unha das posibilidades de colocación do pronome é transformada (a de ir despois do 1º dos verbos). Vexamos: *Por que me está doendo a cabeza? /Non as debe haber/ Oxalá o queira levar*).